

NARCÍS COROMINA, ARGENTER QUATRECENTISTA DE GIRONA

PERE FREIXAS I CAMPS

En els segles XIV i XV les arts de l'objecte prengueren a Catalunya i a arreu d'Europa una forta volada, en particular, entre l'aristocràcia i també entre la jerarquia eclesiàstica. Els palaus i els casals de les grans famílies es van guarnir de tota mena d'ornaments, i els grans edificis catedralicis i els nous temples parroquials es van vestir d'utilatge litúrgic cada cop més ric i abundant. En aquests segles del gòtic, que veieren com s'alçaven castells, palaus i casals, catedrals, col·legiates i grans esglésies, es va produir entre els seus promotors un desig irrefrenable del luxe. Reis, nobles i burgesos, capítols, bisbes i abats es varen convertir en els principals comitents d'obres d'argenteria, fet que, d'altra banda, va provocar la dèria del col·leccionisme i, conseqüentment, el comerç arreu d'Europa d'objectes elaborats amb metalls nobles i pedreria.

Pel que fa a l'art religiós, els presbiteris i les capelles de les naus dels temples s'ompliren d'objectes fets amb metalls brillants d'or i plata, ornats amb pedreria preciosa, unes vegades amb matèria primera nova, d'altres amb el desmantellament dels ornaments i la fosa del metall d'antics objectes, la qual cosa explica en bona part la pèrdua d'una gran quantitat d'aquests objectes d'èpoques més antigues. Per la seva banda, la pintura continuava aplicant l'or a la decoració del fustam de retaules i als fons de moltes escenes, fet que prenia el mateix significat filosoficoreligiós que els objectes d'argenteria que ornaven els altars. El caràcter preciós dels objectes i la llum que reflectia el metall en els temples gòtics, ben il·luminats gràcies al predomini dels grans finestrals per sobre del massís dels murs, era equivalent al valor espiritual de la matèria, en tant que reflex de la divinitat i, des dels temps de l'abat Suger de Sant Denís, l'element visual més proper al món celestial.

ELS ARGENTERS GIRONINS

D'ençà del segle XIV la documentació gironina forneix dades força més nombroses que no pas en l'època precedent sobre un bon nombre d'argenters catalans i d'altres vinguts de fora que varen treballar a la ciutat de Girona en molts encàrrecs, tant civils com religiosos, amb una superioritat manifesta d'aquests darrers. A les terres de Girona hi eren actius noms com ara els barcelonins Pere Aleu i Bartomeu Arloví, el valencià Pere Berneç i els gironins Ramon Andreu, Bartomeu, els Francesc Artau, pare i fill, Arnau i Pere Serra, els Pere Àngel, pare i fill, per citar-ne alguns a més de Narcís i Pere Coromina. Pere Berneç, per exemple, documentat entre 1342 i 1386, va obrar diversos objectes personals i d'ús diari per al rei Pere el Cerimoniós, i va col·laborar en una de les peces culminants de l'argenteria catalana del tres-cents: el retaule de plata de la catedral de Girona.

Aquesta confluència d'argenters a Catalunya cap a mitjan segle XIV, procedents de diferents indrets, va tenir lloc en un moment delicat de configuració i d'afermament incipient d'un estil gòtic pròpiament català. Els nous tallers que es varen posar en marxa van seguir maneres similars a les de l'escultura, és a dir, varen saber crear una línia estilística de síntesi a partir de les aportacions formals italianes i franceses.

Conservem diversos inventaris que il·lustren a bastament la gran quantitat de joies i ornaments de la reialesa, de la noblesa i de la burgesia, amb fastuositat semblant a la del cerimonial de la litúrgia cristiana, de la qual en donem ara a conèixer dos inventaris més¹. Els *tresors* de les catedrals i de la resta dels edificis parroquials i monàstics eren més o menys rics segons les diverses disposicions litúrgiques. La pèrdua, però, d'objectes obrats amb metalls preciosos ha estat molt nombrosa. Només cal preguntar-se què en queda dels frontals romànics que hi havia a totes les catedrals. Al seu torn, en l'època del gòtic, a més del retaule de plata daurada de la catedral de Girona n'hi havia hagut a les catedrals de València (1378), d'Elna (1387) i de Ciutat Mallorca (1399), i a l'abadia de Montserrat (1383) per posar alguns exemples. Només el de la seu gironina ha perviscut fins als nostres dies,

¹ AHG. Guilana. Notaria 2, Reg. 391 i 457. A l'annex documental 4 s'esmenten només les peces més rellevants d'ambdós inventaris.

aixoplugat pel baldaquí que des de fa temps es troba endreçat i fora de la vista de parroquians i visitants de la catedral, una altra peça cabdal de l'orfebreria trescentista catalana.

A banda de retaules i frontals d'altar, als temples hi havia també un seguit d'objectes de mobiliari litúrgic del qual se n'ha conservat ben poca cosa: de les creus, custòdies, copons, calzes, patenes, canelobres, navetes, encensers, salpassers, etc., dels quals en tenim notícia a través dels documents contractuals, rebuts i inventaris, se n'ha perdut més del noranta per cent. Per fortuna, les creus conservades a la seu gironina i la creu de Vilabertran, feta a Girona, no van ser malmeses o foses per fer-ne cap altra, com així podia haver estat fàcilment en ser reutilitzat el metall i la pedreria per a un nou objecte. Sense anar més lluny, el dia 12 d'agost de l'any 1444 l'argenter de Girona Pere Àngel pare va contractar una creu per a la mateixa abadia de Vilabertran que ja havia estat iniciada per Narcís Coromina, que havia mort sense acabar-la, i que no s'ha conservat per bé que sí que ha arribat a nosaltres la gran creu obrada als tallers gironins que s'exhibeix avui a l'abadia empordanesa².

També coneixem l'organització laboral que girava a l'entorn de la confraria o del gremi dels argenters, com en la d'altres oficis. Els membres del gremi de Sant Aloi havien de seguir al peu de la lletra els estatuts o reglament que guiaven la vida professional i protegien els interessos col·lectius i individuals dels agremiats. A més d'incidir en la vida interna del gremi, els estatuts contenien preceptes que vetllaven per la seguretat de les famílies dels agremiats i pel manteniment del seu treball, així com també regulaven aspectes tècnics de gran transcendència, com ara el fet de marcar l'or i la plata, segons la llei vigent. Aquest acte essencial del marcatge era el que determinava l'existència d'un contrast o garantia acreditativa de la legalitat de l'objecte i, per tant, la certificació del pes i de la qualitat

² FREIXAS, P. *L'art gòtic a Girona, ss. XIII-XV*. Girona-Barcelona, 1983, pàg. 262-263. Ibídem. *La creu de Vilabertran*, dins Santa Maria de Vilabertran, 900 anys. Monografies Empordaneses, IEE. Figueres, 2002. De Pere Àngel pare, actiu també a Sant Feliu de Guíxols, es conserva una diadema de la Verge (1465) queva obrar per a Santa Maria de Castelló d'Empúries i que avui es troba al Museu d'Art de Girona, peça documentada per Pujol juntament amb altres obres castellanines d'aquest argenter. Vegeu PUJOL, M., *El retaule d'alabastre de Santa Maria de Castelló d'Empúries*, dins AIEE, 22. Figueres, 1989, pàgs. 77, 87, 93.

del metall. Aquest contrast era gravat a la peça mitjançant un punxó, la qual cosa ha permès a la historiografia artística establir procedències de les peces i situar tallers. És per això que sabem que algunes peces marcades amb el punxó o el contrast GER van sortir d'un taller de la ciutat de Girona.

L'ARGENTER NARCÍS COROMINA

Fill d'un botiguer de Girona, la biografia coneguda de Narcís Coromina abraça, de moment, els darrers deu anys de la seva activitat, els quals van del 1434 al 1444. No obstant això, aquest petit recorregut curricular, tot fa pensar que va ser un dels argenter gironins del quatre-cents més destacat, al costat de Pere Àngel pare (d'origen italià, concretament de Todi, i actiu entre 1428-1478) i Narcís Estrader (actiu entre 1418-1465), els tallers dels quals eren probablement un graó per sota del de Francesc Artau fill, el principal taller de la ciutat i del qual n'han sortit les principals peces conservades, documentat entre el 1421 i el 1462³.

Tal vegada Narcís Coromina tenia també relació familiar amb Pere Coromina, argenter actiu l'any 1425, que podria ser un fill o germà, i amb Joan Grau Coromina, documentat força anys més tard, entre el 1483 i el 1532, que posseïa propietats a Perpinyà, va treballar per a la seu de Girona i l'any 1488 va fer una custòdia per a l'església de Santa Maria de Castelló d'Empúries.

La trajectòria professional de Narcís Coromina es coneix gràcies a quatre dades documentals referides a encàrrecs que va rebre. El primer data de l'1 de juny de 1437, en què va contractar una creu per a l'església parroquial de Caldes de Malavella⁴. Amb la imatge del Crucificat a la creuera de l'anvers i

³ Darrerament, Joan Valero ha fet avançar l'activitat de Narcís Estrader a l'any 1412 i ha donat a conèixer un altre argenter anomenat Nicolau Estrader, ambdós probablement emparentats: J. VALERO, *Art i Devoció a Besalú a l'època baixmedieval*, dins *Relíquies i Arquitectura monàstica a Besalú*, Besalú, 2006, pàg. 76-78. El mateix autor publica en aquest volum dels *Annals*, amb el títol *La situació artística a Girona durant el primer quart del segle XV*, noves dades sobre l'activitat dels argenter a la Girona del quatre-cents. Atesa la llarga activitat documentada de Narcís Estrader, entre 1412 i 1465, tal vegada caldria pensar en l'existència de dos Narcís Estrader, pare i fill, com succeeix sovint en l'escena de l'argenteria gironina d'aquests temps.

⁴ AHG. J.F. Calvó. Notaria 2, Reg. 190. Vegeu l'annex documental 1.

la Mare de Déu amb el Nen a la del revers, la creu havia de pesar entre deu i onze marcs i havia de ser lliurada abans d'acabar l'any, tot plegat pel preu de fins a setanta florins, inclosa la mostra pintada sobre paper de la creu que el contracte preveia que Coromina havia d'entregar als parroquians de Caldes. Malauradament, la creu no s'ha conservat. Ha estat realment una pèrdua greu, perquè aquesta creu es va convertir en una peça de referència, un objecte litúrgic que devia agradar tothom, perquè és citada com a model a seguir en dos contractes més del mateix Narcís Coromina.

El primer data del 3 de febrer de l'any 1439, quan es va comprometre a fer la creu a l'església del Mercadal, i el segon correspon al 23 de gener de 1442, quan va contractar una altra creu que és citada més avall per al convent del Carme de Girona, ambdues també perdudes⁵. La creu del Mercadal contenia el Crucificat a l'anvers i la Mare de Déu amb el Nen al revers, mentre que les imatges de Santa Susanna, Santa Helena i Sant Jaume envoltaven el pom de la creu. No sembla pas que aquesta creu correspongui a cap de les dues citades a l'inventari del Mercadal de 1461⁶.

El dia 10 de setembre de 1440 Coromina va contractar una creu per a l'església parroquial de Ridaura (Garrotxa), mentre treballava també a Sant Llorenç del Munt⁷. Una creu la meitat de petita que la de Caldes, sense daurar, amb la imatge del Crucificat i amb el pom llis. Res se'n sap sobre si aquesta creu es conserva. Una nova fita en la trajectòria coneguda de Narcís Coromina data del 15 de març de 1441 en rebre el pagament inicial de 25 lliures, després d'haver-se compromès a obrar dos canelobres de plata per a l'església de Vilabertran. A la darrereria d'aquest mateix any cobra 8 lliures d'una creu per al convent del Carme de Girona –per al qual en contractaria una altra l'any següent, com s'ha dit–, i 29 lliures d'una creu que estava fent per a Pere Joan Vilader. Per al citat convent carmelità de Girona, Coromina va contractar una nova creu el 1442, la més gran de totes les que sabem que va fer. En correspondència amb l'estadística esfereïdora de pèrdues, gairebé res d'aquest convent ha arribat a nosaltres. No gaire més pesant que la de Caldes, però gairebé amb el doble de cost, 120 lliures, la creu del Carme havia de ser semblant a aquesta, com consta en els pactes, llevat del nus

⁵ AHG. J.F. Calvó. Notaria 2, Reg. 201. Vegeu l'annex documental 3.

⁶ FREIXAS, P. Ob. cit. Pàg. 262-264.

⁷ AHG. J.F. Calvó. Notaria 2, Reg. 200. Vegeu l'annex documental 2.

o de lo cano... qui estara deius lo pom que sie d'aytal o semblant com aquell de la creu dels framenors, aquesta darrera també perduda i sense especificar si hauria estat obrada al taller de Narcís Coromina.

De moment, fins aquí l'activitat coneguda de Narcís Coromina del qual en donem avui la primera aproximació a la seva biografia que obre la porta a continuar completant el panorama de les arts de l'objecte en l'època del gòtic amb noves atribucions recolzades pel testimoni documental.

ANNEX DOCUMENTAL

1

1437, 1 de juny. Narcís Coromina contracta una creu per a l'església parroquial de Caldes de Malavella (Selva)

AHG. J.F. Calvó. Notaria 2. Reg.190

En nom de deu sia amen

Capitols fets e concordats entre en Narcis coromina, argenter de Gerona, de una part, E alguns perroquians o singulars de la vila de caules de malaveya, de la part altre, sobre alguna creu fahedora a obs e ornament de la dita sgleya axi com devall se contindra

Primerament es convengut entre lo dit Narcis coromina, de una part, E lo discret mossen Guabriel lunas, prevere, domayer de la dita sgleya, p carnicer, johan guerbert e Narcis prohensal, de la dita vila de caules, havents an aço comissio e plen poder dels obrers e perroquians de la dita sgleya de caules, ab carta feta en la scrivania de caules en lo mes de marts prop passat de la qual fa prompta fe lo discret Nanthoni cavaller, scriva e notari de la dita vila de caules. E aximatex en noms lurs propis de la part altre que lo dit Narcis Coromina hage e sie tengut a fer una creu dargent marchat sobredaurat a ornament de la dita sgleya de caules ab crucifix e ab ymage de la verge Maria de part detras, segons la forma e ab aquelles abres ques contenen en la mostra e patro quels ha donat e mostrat lo dit coromina de pintura en paper.

Item es convengut que la dita creu sie de pes de deu en onze marches dargent o poch mes.

Item que lo dit Narcis coromina hage a donar la dita creu acabada a tots obs a la dita sgleya segons la mostre dessus dita dassi a la festa de nadal prop vinent.

Item es convengut que lo dit mossen Guabriel lunas e los altres dessus dits, en noms demont dits hagen a pagar al dit Narcis Coromina per preu e salari de la dita creu a raho de VIII lliures, XII sous, VI diners per cascun march.

Item que los dits mossen Guabriel lunas, pere carnicer, johan gribert e Narcis prohensal, en los dits noms hagen e sien tenguts de pagar al dit Narcis coromina o affer li compliment dassi a la festa de sent Miquel de setembre prop vinent fins a setanta florins dor en paga prorata del preu de la dita creu.

1440, 10 de setembre. Narcís Coromina contracta una creu per a l'església parroquial de Ridaura (Garrotxa). El 5 de desembre Coromina signa una àpoca per haver rebut sis florins a compte.

AHG. J.F.Calvó. Notaria 2. Reg. 200

En nom de deu sia amen

Capitols fets e concordats entre en Narcis coromina, argenter de Gerona, de una part, e en Pera Conill de la parroquia de Ridaura, en nom seu propi e en nom e per part dels promens o singulas de la dita parroquia, de la part altre, sobre la creu fahedora per lo dit coromina en la forma saguent

Primo es convengut que lo dit Narcis coromina aga affer una creu dargent a ops de la esgleya de la dita parroquia de Ridaura, la qual creu acabada, sia de valua de trenta en trenta sinc florins, e que sia tota plana ab un suatja per les boies, sensa fules, tota blancha, ab un pom tot lis e ab cruxifix e ab fules qui stiguen a la unt dagueren star los armants, e que sia picade de puxor e que l'argent sia marcat, lo qual argent aian apagar al dit coromina a raho de sis liuras e deu sous lo march, e si cas sera que en loc de las fules volguessen metre armants, que aian apagar a raho de set liuras lo march

Item que lo dit Narcis coromina lus aga donar acabade la dita creu dassi a pascha propvinent, e acabada la dita creu lo dit Pera Conill o altre en nom de la parroquia li aia a pagar lo preu dins lo dit temps, ço es, daçi a pascha fins a la quantitat demont dita. Empero es entes que lo dit Conill li aia a bastraura dassi a sant Miquel prop vinent en pagua e porrata del dit preu, sis florins dor.

Item es convengut que dels dits capitols sia feta carta publica ab sagrament e obligacions e totas altres clausules necessarias.

1442, 23 de gener. Narcís Coromina contracta pel preu de 120 lliures una creu de plata daurada per al convent del Carme de Girona, la qual havia de ser semblant a les creus que el mateix Coromina havia fet per al convent de Sant Francesc i per a l'església de Caldes de Malavella, aquesta darrera contractada l'any 1437.

AHG. J.F. Calvó. Notaria 2. Reg. 201

En nom de deu sia e de la verge maria amen

Capitols fets e concordats per e entre lo religios fra p(ere) johan vilademi del orde de madona sancta maria del carme de Gerona, asso faent de consentiment e voluntat del Reverent mestre Johan Xifre, vicari principal del dit orde, de una part, E lo senyer en Narcis Coromina, argenter de Gerona de la part altre, sobre alguna creu fahedora axi com devall se contindra

Primerament es convengut que lo dit Narcis coromina hage affer una creu dargent marchat, daurat, a obs del dit fra p(ere) johan de vilademi, la qual creu sia

de pes de XIII en XV marchs. Empero si de mes de pes de XV marchs era, que tot lo mes vage per argent trancat. E la dita creu hage esser obrada e lavorada en la forma e manera que es obrada e acabada altre creu feta per lo dit Narcis coromina en la sgleya de caules de malaveya. Exceptat empero que lo cano de la creu fahedora qui stara deus lo pom que sie d'aytal o semblant com aquell de la creu de framenors de Gerona. E aximatex la planxa qui es posada per los costats de la dita creu que hage esser daurada. E totes les altres obres, fulles e ymagens sien lavorades e obrades en la forma e manera que es feta la dita creu de caules.

Item es convengut que lo dit fra p(ere) johan de vilademi hage a donar e pagar al dit Narcis coromina a raho de vuit lliures barchinoneses per cascun march pus, pero lo pes de aquella axi com dit es no pas XV marchs. E si mes pasara que aquell mes sie pagat per argent trancat.

Item es convengut que lo dit Narcis coromina hage haver acabada la dita creu en la forma demont dita de la festa de corpus xrist primer vinent a un any apres seguent.

Item es convengut que lo dit fra p(ere) johan de vilademi en paga de asso que montara lo preu de la dita creu assigne e specialment obliga al dit Narcis coromina tots los fruyts e rendes los quals lo dit fra p(ere) johan cullira e resebra o deu cullir e resebre de e sobre un arrendament per lo Reverent fra Ramon quandam abat de madona sancta maria del monestir de Amer, de ell fet de les rendes de Colomers de un any qui comensara a correr lo primer die de juny prop passat, segons que apar per carta en poder del notari devall scrit, feta a XXI de noembre prop passat de tot aquell deute de CXV sous que deu en Bonet, alies Flassa, de Flassa de que ha loch e cessio lo dit fra p(ere) johan del dit olim abat ab altra carta lo die e any prop dits feta en poder del dit notari.

Item es convengut que lo dit fran p(ere) johan de vilademi do e pach lo preu de la dita creu al dit Narcis coromina en la forma seguent, so es dassi e per tot lo mes de juny primer vinent, cent florins. E dassi a Nadal apres seguent, sinconta florins. E tot lo restant a compliment de asso que muntara la dita creu encontinent com lo dit Narcis coromina dara e liurara la dita creu construhida e acabada al dit fra p johan o lla unt ell volra. Item es convengut que si en cars que lo dit fra p johan de vilademi e lo dit Narcis coromina, en noin seu podie haver o aconseguir los fruyts e rendes del dit arrendament de Colomers per qualsevol questio o altre empetxament qui li fos fet per qualsevol persones que en tal cars lo dit Narcis coromina no puxe e forsar ni compellir lo dit fra p.johan de pagar lo preu de la dita creu o alguna de les dites pagues fer dins spay de quatre anys primer vinents, ni per semblant lo dit Narcis coromina no sie tengut de liurar la dita creu al dit fra p johan fins passats los dits quatre anys primer vinents. E en aquest cars passats los dits quatre anys, lo dit fra p johan hage apagar integrament en una paga al dit Narcis coromina lo preu de la dita creu. E lo dit coromina la li hage a liurar en la forma predita.

Item es convengut que si abans del juny primer vinent lo dit fra p.johan havié o aconseguie los fruyts e rendes del dit arrendament de Colomers, que en tal cars lo dit fra p johan hage antisipar al dit Narcis coromina la dita paga dels dits cent florins encontinent com haurie resebudes les dites rendes.

Mes avant es convengut que lo dit Narcis coromina don per fermansa en lescoses que ell promet per sa part en Pere coromina, botiguer de Gerona, fiador seu.

Item que dels presents capitols sie feta carta publica a cascuna de les dites parts ab sagrament, renunciacions, obligacions e altres clausules necessaries.

(segueixen fòrmules acostumades de caire econòmic i de calendari...a pagar en quatre anys)

4

Peces més importants d'argenteria que es trobaven a l'església del monestir de Sant Martí Sacosta i a la seu de Girona, segons els inventaris respectivament del 8 de maig de 1517 i del 17 de maig de 1527.

AHG. Guilana, notaria 1, regs. 391 i 457

Sant Martí Sacosta

En els registres del mateix notari dels anys 1528 (Reg. 419 bis) i 1531 (Reg. 427 hi consten sengles inventaris amb algunes petites diferències quant a pes dels objectes i a elements ornamentals d'aquests que haurien desaparegut.

El bisbe visita el monestir el mateix divendres 8 de maig en què el notari redacta l'inventari:

1. Custòdia de plata daurada, de 12 marcs de pes, amb una creu i un cor d'argent, *molt ben lavorada i obrada*.
2. Reliquiari de plata daurada d'11 marcs de pes, amb dos àngels.
3. Reliquiari daurat de la Vera Creu, de poc més de 4 marcs de pes.
4. Calze gran i patena daurats, de *bela forma*, amb quatre esmalts al peu del calze.
5. Encenser de plata *quasi nou*.
6. Dos bordons de plata, de més de 18 marcs de pes.
7. La creu major, amb la imatge de Crist crucificat, de 15 lliures i mitja de pes.

Catedral

Les peces es trobaven en un armari (magnum armarium) pintat amb barres vermelles i negres.

1. Custòdia major, de plata daurada, amb sis apòstols i una creu petita de plata daurada que es troba al capdamunt. Té també dues escudelles de pòrfir i de jaspis i sengles cadenetes que pengen de la custòdia amb les armes del Biura o Buira. Al peu hi ha sis imatges de plata daurada, quatre de les quals porten instruments a les mans.

2. Dos àngels de plata daurada.

3. Reliquiari que conté l'espina ornat per dos àngels de plata daurada, un dels quals li falta una ala i per un «*fil de perles doble*» i una creueta al coronament del pinacle.

4. Reliquiari de la «*veronica de nostra dona ensemps ab la veronica de Jhesus amb un spill dins lo qual ha de la let de nostra senora davant dita veronica stan quatre angels dargent daurats*», un dels quals només té una ala. La verònica és guarnida amb una

diadema de plata i dotze estrelles amb alguns raigs de plata daurada i una creueta també de plata daurada, una arracada i un diamant i un rubí al front.

5. Veracreu amb una imatge a cada banda de plata daurada i esmalts.

6. Veracreu amb un àngel de plata daurada.

7. Cap de santa Eufresina de plata, amb una corona de plata daurada *integra* i una *gargamilla* d'or entorn del coll «*ab nou pessés e cascuna ab son pendent desota*».

8. Imatge de la Verge amb el Nen al braç de plata daurada, ornada amb un collar d'or «*stampat an dedeset pessés*». A l'espatlla hi té «*dos rests de coral ben larchs*», al pit un ull penjant de plata daurada «*ab una veta groga*» i a la mà duu un ram d'olivera amb vuit fulles de plata i una pedra blava «*a modo de olliva*». El Nen llueix un collar amb 14 perles grans i un pom d'olors amb ornaments de plata i algunes perles i petites pedres. Mare i fill duen corones de plata daurada a les quals els manca alguna peça.

9. Creu gran «*nova*» d'or, amb el peu de plata daurada ornada de perles.

10. Marededéu sedent «*antiga vulgarment dita de Carles Maynes*» de plata, amb corona i un topazi a la mà. El Nen porta corona amb decoració de pedreria.

11. Una arqueta d'or, dita de Carlemany amb cinc imatges petites. A l'interior hi ha representat Carlemany a cavall amb un falcó a la mà i sis gossos, mentre que en el revers de la coberta hi ha sis gossos i conills.

12. Bàcul episcopal o «*crossa major*» de plata, amb la imatge de la Verge a la part superior, un àngel «*desota lo revolt*» i una altre àngel que sosté «*lo dit revolt*» amb el cap i les mans, i set imatges de plata al pal.

13. Bàcul de plata daurada i esmalts amb les imatges de la Verge i Sant Narcís en el «*revolt*».

14. Bàcul semblant a l'anterior, amb la imatge d'un bisbe en lloc de Sant Narcís.

15. Mitra ornada de perles i pedres (en falten moltes), folrada de vellut carmesí.

16. Creu de plata «*del mortoroll*» amb doble creuer i algunes pedres.

17. Creu de cristall.

18. Patena d'ivori ornada amb plata daurada, amb els escuts de Pau.

19. Marededéu «*quadrada*» de plata daurada, guarnida amb or blanc i negre.

20. Joia d'or amb les imatges de Sant Antoni esmaltat i un bisbe gravat.

21. Una capsa d'os negra ornada de plata que conté l'anell pontifical, decorat amb tretze *pedres fines*, grans i petites, i perles (en falten tres de grans i algunes de petites). S'hi guarden també quatre anells més d'or i pedres.

Calzes, patenes, crismeres, canedelles, escudelles, llibres (bíblia, pontifical) i bordons, dos de daurats amb l'escut de Pau (sense especificar, dos es troben a l'altar major).